

Inleiding

In haar vergadering van 19 september 2016 heeft de gemeenteraad van Wassenaar besloten de ontwerp structuurvisie Wassenaar 2025 'Landgoed aan zee' vrij te geven voor inspraak. De ontwerp structuurvisie heeft van 29 september tot en met 9 november 2016 voor een ieder ter inzage gelegen en is gepubliceerd op de wettelijk voorgeschreven wijze. De belanghebbenden die betrokken zijn geweest bij het participatietraject (o.a. droombijeenkomsten en diverse SWOT-avonden) zijn persoonlijk geïnformeerd over de tervisielegging van de ontwerp structuurvisie.

Zienswijzen op de ontwerp structuurvisie

In totaal zijn 15 zienswijzen ingediend:

Nr.	Naam en adres	Zienswijze gedateerd	zienswijze ingekomen
1	Vereniging van Vrienden van Wassenaar	1 november	2 november
2	Veiligheidsregio Haaglanden	3 november	3 november
3	Stichting Horst en Voorde	3 november	4 november
4	Gemeente Katwijk	24 oktober	4 november
5	Indiener 5	1 november	6 november
6	Indiener 6	7 november	6 november
7	De bewonerscommissie Verkeer Violierenweg, Van Cranenburchlaan-Oost	6 november	6 november
8	Indiener 8	1 november	7 november
9	Indiener 9	7 november	8 november
10	Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid	8 november	8 november
11	Stichting Valkenburg Groen	8 november	8 november
12	Stichting Horst en Weide	6 november	9 november
13	Indiener 13	8 november	9 november

14	Agrarische Natuurvereniging Santvoorde	8 november	9 november
15	Wijkgemeenschap Groot Deijlroord	21 oktober	11 november

Beknopte samenvatting zienswijzen en de reactie daar op.

Reactie	Commentaar	Aanpassing in de structuurvisie
1. Vereniging van Vrienden van Wassenaar		
Belanghebbende spreekt haar waardering uit voor de ontwerp structuurvisie, waarin vrijwel alle zaken aan de orde komen waar zij voor opkomt en wel op een wijze die zij volmondig steunt.	Wij zijn verheugd dat belanghebbende zich herkent in de ontwerp structuurvisie.	Nee
Verder ondersteunt belanghebbende de in paragraaf 7.3.4 uitgesproken visie dat de gemeente voor woningbouwdoeleinden alleen nog kijkt naar inbreidingslocaties en dat de behoefte aan eventuele bedrijventerreinen regionaal wordt opgepakt. Alleen door vast te houden aan deze uitgangspunten kan het 'landgoed aan zee' een groene parel blijven.	Wij waarderen de steun voor de in paragraaf 7.3.4 verwoorde visie.	Nee
Belanghebbende is verheugd dat in de ontwerp structuurvisie royale aandacht wordt besteed aan het verder ontwikkelen van de 'Civil Society', waarbij de lokale overheid vroegtijdig samenwerkt met de omgeving. Dit vraagt een andere rol van de overheid, waarbij de overheid zicht actief richt op uitdagen, inspireren en meedenken. De zojuist in de publiciteit gekomen 'Code Oranje' die aanpassing van de Gemeentewet voorstaat zodat burgers meer invloed krijgen op hun leefomgeving, speelt hierop in.	De voorliggende structuurvisie vormt de inhoudelijke basis voor de toekomstige omgevingsvisie. De sturingsfilosofie zoals verwoord in hoofdstuk 2.3 van de structuurvisie zal in de transitieperiode richting de Omgevingswet verder worden uitgewerkt.	Nee
Tot slot is het volgens belanghebbende essentieel voor de realisatie van wensen en voornemens uit de structuurvisie dat een professionele, efficiënte en effectieve ambtelijke organisatie de uitvoering begeleidt danwel op zich neemt en dat het bestuur van de gemeente autonoom is. Dus geen bestuurlijke fusie met andere gemeenten.	Deze opmerking nemen wij voor kennisgeving aan.	Nee

2. Veiligheidsregio Haaglanden		
Belanghebbende levert graag een bijdrage aan de veilige leefomgeving die in de structuurvisie staat beschreven.	Wij zijn blij met de betrokkenheid van belanghebbende en werken graag samen aan een veilige en gezonde leefomgeving.	Nee
In de gemeente Wassenaar bevindt zich een aantal risicobronnen. Belanghebbende vraagt om bij de verdere uitwerking van de structuurvisie rekening te houden met deze risicobronnen in relatie tot het mogelijk maken van grote groepen mensen nabij de risicobronnen. Daarnaast is het onwenselijk als er kwetsbare bestemmingen (bejaardenhuizen, kinderdagverblijven) mogelijk worden gemaakt nabij de risicobronnen.	Wij zullen bij de uitwerking van de structuurvisie rekening houden met de risicobronnen.	Ja, in hoofdstuk 6.6 zal een regel worden toegevoegd dat er een aantal risicobronnen aanwezig is in Wassenaar. Ook wordt een kaartje opgenomen met daarop verbeeld de risicobronnen.
Belanghebbende blijft graag op de hoogte van ontwikkelingen omtrent defensieterreinen De Kom en Maaldrift, met name m.b.t. informatie over de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen.	Deze opmerking nemen wij voor kennisgeving aan en zoals verwoord in reactie op punt 1 uit de zienswijze, werken we graag samen met belanghebbende aan een veilige en gezonde leefomgeving.	Nee
Daarnaast vraagt belanghebbende om i.r.t. het LPG tankstation aan de Rijksweg 447 bij de (her)ontwikkeling van het gebied Den Deijl rekening te houden met het groepsrisico. Voorkomen moet worden dat er een overschrijding ontstaat van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico.	Bij de ontwikkeling van Den Deijl wordt rekening gehouden met het groepsrisico.	Nee
Vervolgens vraagt belanghebbende om aangehaakt te blijven omtrent de plannen voor de ondertunneling van de N44.	Belanghebbende wordt op de hoogte gehouden van ontwikkelingen rondom de door ons gewenste ondertunneling van de N44. Indien er concrete voorstellen zijn zullen wij deze aan u voorleggen.	Nee
Tot slot is geconstateerd dat de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen momenteel voldoende zijn.	Wij nemen deze opmerking voor kennisgeving aan.	Nee
3. Stichting Horst en Voorde		
Voor behoud van aanwezige waarden is het belangrijk dat de blijvende agrarische bedrijven zich verder kunnen ontwikkelen. Dit brengt automatisch de beëindiging van te kleine bedrijven met zich mee, waardoor de blijvers in oppervlakte kunnen groeien. Voor vrijkomende boerderijen moet dan een nieuwe functie worden gevonden. Daarvoor is een praktische	Wij streven samen met landgoedeigenaren naar een duurzame toekomst van onze landgoederen. Voor agrarische bedrijven geldt bij doorontwikkeling niet automatisch dat de bedrijven in oppervlakte moeten groeien. Doorontwikkeling kan ook gezocht worden in verduurzaming van de bedrijfsvoering of verbreding van de activiteiten. Ontwikkelingen op een landgoed vragen maatwerk. Het is aan de aanvrager om	Ja, in paragraaf 7.3 onder punt 3 wordt toegevoegd dat de duurzame instandhouding van landgoederen en buitenplaatsen

en duidelijke ruimte voor ruimte-regeling nodig waarbij de sloop van kubieke meters desgewenst via een reservering kan worden vertaald in nieuwbouw en tevens de mogelijkheid bestaat om ongewenste (ook niet-agrarische) functies te verplaatsen naar minder kwetsbare locaties op het landgoed. Dit vereist een bredere visie en dus ook afweging vanuit de gemeente dan nu uit de ontwerp structuurvisie naar voren komt, nl. een visie, waarin ook het financiële belang voor het landgoed wordt betrokken en dan naast en niet ondergeschikt aan de het cultuurhistorische aspect dat nu de boventoon dreigt te voeren.	een aanvraag voor aanpassingen in aard en omvang te onderbouwen. Deze onderbouwing wordt betrokken in de te maken integrale belangenafweging. Er wordt niet alléén naar bedrijfseconomische aspecten gekeken. Ook de aanwezige cultuurhistorische waarden en landschapswaarden worden meegewogen. Daarnaast wordt rekening gehouden met beleid van andere overheden. Uiteindelijk staat de ruimtelijke kwaliteit centraal.	maatwerk vereist.
Tegenover de wens in de ontwerp-structuurvisie tot verdere openstelling van de landgoederen staat de verzwaaring van de exploitatie vanwege noodzakelijk extra onderhoud en toezicht, die niet met een "hand out" (project 8 onder 9.3. van de structuurvisie) vanuit de gemeente kan worden verlicht. Ook hiervoor geldt dat alleen flexibiliteit in de bestemming en in de lokalisering van opstallen een concrete bijdrage kan leveren. Belanghebbende verzoekt de structuurvisie in bovenstaande zin aan te vullen, zodat de landgoederen op lange termijn hun betekenis als 'ruggengraat van onze gemeente' kunnen behouden.	De bewustwording en waardering van landgoederen en buitenplaatsen neemt toe als meer landgoederen (delen van) hun grondgebied toegankelijk maken. Deze toegankelijkheid mag uiteraard niet ten koste gaan van de bedrijfsvoering. Belanghebbende vreest door de openstelling een zwaardere exploitatie, maar bezoekers kunnen ook zorgen voor extra inkomsten. Flexibiliteit in bestemming en in lokalisering van opstallen is mogelijk, maar vraagt wederom maatwerk per landgoed of buitenplaats. Ook hier is het aan de initiatiefnemer om een aanvraag voor aanpassingen in aard en omvang te onderbouwen en wordt de ruimtelijke kwaliteit centraal gesteld.	Nee
4. Gemeente Katwijk (mede namens RVB)		
Indiener ondersteunt het streven van Wassenaar naar de ondertunneling van de Rijksstraatweg en een sneltram tussen Den Haag, Leiden en de Bollenstreek en wenst graag met ons mee te denken over de mogelijkheden, over een strategische aanpak en waar nodig hierover overleg te voeren in regionaal en provinciaal verband.	Wij zijn blij met de uitgesproken steun voor de ondertunneling van de Rijksstraatweg en de sneltram en zullen belanghebbende meenemen in het vervolgtraject. Indien er concrete voorstellen zijn, zullen wij deze in regionale samenwerkingsverbanden bespreken.	Nee
Gezien de ruimtelijke en beleidsmatige relaties tussen de groene zone en de ontwikkellocatie Valkenburg deelt belanghebbende het belang van een goede afstemming over de inrichting van de groene zone (Noordrand) en de overgang naar de groene woonmilieus van de ontwikkellocatie. In het verlengde van de in 2014 gestarte 4-partijenoverleg zou belanghebbende graag betrokken worden bij de	Wij zullen belanghebbende actief betrekken bij het opstellen van de gebiedsuitwerking voor de Noordrand.	Nee

aangekondigde planvorming en vormgeving van de groene zone (Noordrand).		
Tot slot wil belanghebbende graag een onderbouwing ontvangen waarom 'woningbouw Valkenburg' als bedreiging wordt gezien in de SWOT-analyse.	Woningbouw wordt als bedreiging gezien voor de openheid van de groene zone. Daarnaast zorgt extra woningbouw voor een toenemende verkeersdruk en een toename van het aantal recreanten.	Nee
5. Indiener 5		
Belanghebbende heeft de wens om de bedrijfsbestemming van haar perceel aan de Ruigelaan in te leveren voor de bouw van een duurzame burgerwoning, de realisatie van een heemtuinachtige beplanting met waterpartij t.b.v. bijen en vlinders en amfibieën in combinatie met een traditionele boomgaard/stukje weiland en/of stadslandbouw (eventueel met een beperkte openstelling voor educatieve doeleinden).	De structuurvisie is een ruimtelijke visie op hoofdlijnen. Er wordt niet op perceelniveau ingezoomd. De structuurvisie geeft daarmee geen antwoord op individuele bouwplannen of toekomstige bouwinitiatieven. Als uitvoering van de structuurvisie wordt een gebiedsuitwerking voor de Noordrand opgesteld, zoals beschreven in hoofdstuk 7.4 van de structuurvisie. Hierbij gaan we in gesprek met diverse belanghebbenden uit het gebied. Wij adviseren u om dan uw wensen wederom onder de aandacht te brengen van de gemeente.	Nee
6. Indiener 6		
Belanghebbende is benieuwd naar de concrete vertaling van de grote lijnen uit de structuurvisie in criteria en bestemmingsplannen.	De structuurvisie wordt voor een aantal gebieden doorvertaald naar een gebiedsuitwerking. Daarnaast vormt deze structuurvisie de basis voor een toekomstige omgevingsvisie. Deze omgevingsvisie zal vertaald worden naar een omgevingsplan voor Wassenaar. Het omgevingsplan vervangt in de Omgevingswet de huidige bestemmingsplannen.	Nee
Daarnaast wordt de geschetste toekomstvisie in paragraaf 3.3. onderschreven. Belanghebbende constateert dat andere delen van de structuurvisie waar gesproken wordt over schaalvergroting en recreatief medegebruik af en toe op gespannen voet staat met de formulering van de toekomstvisie.	Soms is schaalvergroting noodzakelijk voor de toekomstbestendigheid van een (agrarisch) bedrijf. Agrarische bedrijven vormen de dragers en beheerders van het veenweidegebied. Onder voorwaarden is daarom schaalvergroting of schaalverbreding toegestaan. Er zal altijd een zorgvuldige belangenafweging worden gemaakt waarbij de aanwezige cultuurhistorische en landschappelijke waarden niet onevenredig mogen worden aangetast. Wassenaar voorziet in een belangrijke regionale behoefte aan natuur, rust, ontspanning en extensieve recreatie. Het ene gebied leent zich beter voor recreatief medegebruik dan het andere. Met name het veenweidegebied met de weidevolgels is erg kwetsbaar. Wij hebben dan ook niet de intentie om recreatieve maatregelen te realiseren die de habitat van de weidevogels verstoren of de bedrijfsvoering van agrariërs belemmeren.	Ja, in de structuurvisie zal duidelijker worden verwoord dat niet alle gebieden geschikt zijn voor recreatief medegebruik en dat het vergroten van de toegankelijkheid van Wassenaar voor recreanten niet van toepassing is op het veenweidegebied met veenweidevogels.

Er wordt gewezen op het belang van behoud van het kwetsbare open veenweidegebied. Belanghebbende denkt dan met name aan de bedreiging van dit gebied door schaalvergroting, recreatieve belangen en het omgaan met de waterhuishouding.	Zie bovenstaande beantwoording.	Ja, zie bovenstaande beantwoording.
Tenslotte is belanghebbende vanuit oogpunt van milieu, ontsluiting en verkeersafwikkeling benieuwd naar de uitwerking van ideeën omtrent de N44.	Het afgelopen jaar is gestart met een verkenning van de mogelijkheden omtrent de N44 en het op de agenda krijgen van de N44 bij diverse partners. Dit jaar zullen wij doorgaan met het bespreken van een betere bereikbare N44 op de regionale agenda's. Wij zijn op dit moment nog niet toe aan het uitwerken van concrete ideeën.	Nee
7. De bewonerscommissie Verkeer Violierenweg, Van Cranenburchlaan-Oost		
Belanghebbende ondervindt overlast door sluipverkeer in de wijk en verzoekt om in de nieuwe structuurvisie aan te geven dat de verkeerssituatie in betreffende straten niet passend en ongewenst is. Tevens wordt gevraagd om een visie waarin staat op welke wijze wij dat op termijn gaan oplossen.	In de structuurvisie wordt de toenemende verkeersdruk, met sluipverkeer als gevolg, gezien als een bedreiging voor de kwaliteit van onze leefomgeving. In het uitvoeringsprogramma van het Verkeersplan Wassenaar is een evaluatie opgenomen naar verkeersmaatregelen rond de Violierenweg en Anemonenweg. Deze evaluatie wordt in 2017 uitgevoerd.	Nee
8. Indiener 8		
Belanghebbende onderschrijft grotendeels de inhoud van de ontwerp structuurvisie en in het bijzonder de speerpunten van het woonbeleid.	Wij zijn verheugd dat belanghebbende de inhoud van de ontwerp structuurvisie en woonvisie onderschrijft.	Nee
Belanghebbende onderzoekt de mogelijkheden voor realisatie van woningbouw op de Hoge Klei. Belanghebbende roept op om woningbouw op de Hoge Klei niet op voorhand onmogelijk te maken in de structuurvisie zonder dat daaraan een zorgvuldig onderzoek ten grondslag ligt. Belanghebbende vraagt om gezamenlijk met de gemeente te onderzoeken of, en zo ja welke mogelijkheden er voor woningbouw op de Hoge Klei zijn en onder welke randvoorwaarden het gebied hiervoor zou kunnen worden ontwikkeld. In dat kader wordt verzocht om in ieder geval de volgende aanpassingen op de structuurvisie in overweging te nemen:	Op dit moment werkt de gemeente aan een onderzoek naar woningbouwlocaties in heel Wassenaar. Daarnaast zal als uitvoering van de structuurvisie een gebiedsuitwerking worden opgesteld voor de Noordrand (incl. Hoge Klei), waarin samen met belanghebbenden een integrale visie wordt neergelegd voor dit gebied.	Nee
• op pagina 45 van de Structuurvisie de volgende alinea, althans het hierna onderstreepte deel daarvan,	Het behouden en versterken van het groene karakter van Wassenaar vormt het belangrijkste uitgangspunt van de structuurvisie en is onlosmakelijk verbonden	Nee

te schrappen: <i>"Wassenaar telt circa 26.000 inwoners en ongeveer 11.500 huishoudens. De bevolkingsontwikkeling van Wassenaar blijft tot 2035 redelijk constant, met een kleine daling tot 2020 en een lichte stijging in de periode daarna. Dit komt mede doordat Wassenaar haar groene karakter wil behouden en daardoor geen ruimte biedt aan grootschalige uitbreidingen."</i> • op pagina 85 van de Structuurvisie onder het kopje "2. Noordrand" onderzoek voor woningbouw binnen dit gebied als toekomstige mogelijkheid mee te nemen; • in de gebiedsgerichte ambities (pagina 92 en 93, paragraaf 8.3) de volgende alinea onder het kopje "buitengebied" te schrappen: - <i>"Geen extra woningbouw in buitengebied anders dan transformatie of herontwikkeling van huidige bebouwing, met als uitgangspunt versterken van de bestaande kwaliteiten;</i> - <i>Bedrijfswoningen (alleen indien noodzakelijk voor bedrijfsvoering) als onderdeel van de bedrijfsbebouwing ter voorkoming van afsplitsing."</i> • de Hoge Klei in het Uitvoeringsprogramma (pagina 101 en verder, paragraaf 9.3) op te nemen, met dien verstande dat de mogelijkheid wordt geboden voor nader onderzoek naar de uitvoerbaarheid/aanvaardbaarheid/randvoorwaarden voor woningbouw op deze locatie.	met de profilering van Wassenaar als 'Landgoed aan zee'. Het behoud van ons groene karakter kan alleen door geen grootschalige uitbreidingen toe te staan in de groene buffers rondom Wassenaar. Binnen de gebiedsuitwerking voor de Noordrand wordt op integrale wijze gekeken naar de verschillende toekomstmogelijkheden van de Hoge Klei. Deze gebiedsgerichte ambities passen binnen de hoofddoelstelling van de structuurvisie en zullen daarom worden gehandhaafd. De Hoge Klei vormt onderdeel van de Noordrand van Wassenaar en wordt dus meegenomen in de gebiedsuitwerking. Het is daarom niet nodig de Hoge Klei apart te vermelden in het uitvoeringsprogramma.	Nee Nee Nee
9. Indiener 9		
Deze zienswijze is identiek aan de zienswijze van indiener 8. Korteheidshalve wordt voor de inhoud van de zienswijze en de beantwoording daarvan verwezen naar zienswijze 8.	Zie beantwoording zienswijze 8.	Nee
10. Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid		
Belanghebbende wil m.b.t. de gewenste ondertunneling van de A44/N44 meegeven, vooral vanuit de duurzaamheidsgedachte, dat er veel zinnige en gebiedsgerichte oplossingen denkbaar zijn om de	Tijdens een verkenning onderzoeken wij alle mogelijkheden voor een oplossing van de problematiek rondom de N44/A44. Recent is onderzoek gedaan naar de maatschappelijke kansen van de N44. De resultaten hiervan zijn aan u op 16 november 2016 gepresenteerd. Wij gaan door met het aanscherpen en verder	Nee

problemen rondom de A44, zoals genoemd in de structuurvisie op te lossen, anders dan een hele ondertunneling. Denk aan andere, mooie manieren van kruisen (zowel voor mens als ecologie), inpakken, deels verdiepen, zorgvuldige vormgeving, etc.	uitdiepen van dit onderzoek samen met u.	
In de structuurvisie wordt het verkeersplan van Wassenaar genoemd. Hierin staat aangegeven dat de komst van de Rijnlandroute voor een vermindering zorgt van de verkeersdruk op de N44. In 2022 is de Rijnlandroute als het goed is klaar. Wellicht is het verstandig om de komst van de Rijnlandroute af te wachten en dan de situatie opnieuw te bezien.	Alle modellen wijzen er weliswaar op dat de Rijnlandroute voor een vermindering van de verkeersintensiteit zorgt, maar dat in 2030 de N44 ook met de Rijnlandroute drukker zal zijn dan op dit moment. Voor de lange termijn is dus een structurele oplossing noodzakelijk.	Nee
Tot slot is belanghebbende geen voorstander van een nieuwe aansluiting bij Maaldrift. Net na de nieuwe toerit naar het zuiden vanaf de Rijnlandroute zou heel kort daarop de gewenste toerit vanaf Maaldrift komen. In het verleden is dit verzoek afgewezen door Rijkswaterstaat.	Wij zien een nieuwe aansluiting bij Maaldrift als een zeer wenselijke aanvulling die een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verbeteren van de leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Wij willen graag met Rijkswaterstaat in gesprek over de wijze waarop en de condities waaronder een dergelijke aansluiting op veilige en verantwoorde wijze kan worden vormgegeven.	Nee
11. Stichting Valkenburg Groen		
Op blz. 82 van de ontwerp structuurvisie leest belanghebbende: "De Hoge Klei ligt op de overgang van het landelijk gebied en de bebouwde kom aan de noordzijde van Wassenaar. De verwachting is dat restanten van agrarische gebieden binnen de bebouwde kom waaronder de bollenteelt, op termijn zullen verdwijnen. Verschillende pachters hebben aangegeven de komende jaren te willen stoppen met pacht van de gronden." In deze zin wordt de Hoge Klei bestempeld als een overgang tussen landelijk en bebouwd gebied en tegelijk aangemerkt als een gebied binnen de bebouwde kom. Dit soort tegenstrijdigheden vertroebelt de structuurvisie en leidt tot verschillende interpretaties.	Wij onderkennen de onduidelijkheden in de tekst. De Hoge Klei is gelegen op de overgang van het landelijk gebied en de bebouwde kom. Er zijn verschillende definities van het begrip bebouwde kom. Op basis van de bouwverordening Wassenaar ligt de Hoge Klei <u>binnen</u> de bebouwde kom. Volgens provinciaal beleid ligt de Hoge Klei <u>buiten</u> bestaand stads- en dorpsgebied. Wij zullen de tekst verhelderen.	Ja, de passage op blz. 85 over de Hoge Klei wordt gewijzigd naar: <i>"De Hoge Klei ligt op de overgang van Wassenaar-noord naar landelijk gebied. De verwachting is dat restanten van agrarisch gebruik in dit gebied, waaronder de bollenteelt, op termijn zullen verdwijnen. Dit vraagt om een integrale visie op toekomstige gebruiksmogelijkheden die de kwaliteiten van het gebied ondersteunen en</i>

		<i>versterken."</i>
Het uitgangspunt (blz. 28) dat Wassenaar niet verder wordt uitgebreid en dat voor woningbouwdoeleinden alleen nog wordt gekeken naar inbreidingslocaties (blz. 81) geeft een helder beeld over wat de Gemeente wil met Wassenaar. Belanghebbende betreurt het dat deze helderheid teniet wordt gedaan door onheldere zinnen en tegenstrijdigheden in de visie en door discussies in Commissie en Raad, waardoor het de burger lastig wordt gemaakt om serieus mee te doen met de discussie over de toekomst van Wassenaar.	Zie vorig antwoord. Onduidelijk is op welke onduidelijkheden belanghebbende nog meer doelt in de ontwerp structuurvisie.	Nee
Belanghebbende wil in elk geval de volgende opvattingen over de Hoge Klei inbrengen: 1. Het wel of niet bestemmen van agrarische gronden voor woningbouw mag niet bepaald worden door het toevallig vanwege particuliere omstandigheden vrijkomen van agrarische gronden. Belanghebbende meent dat de Hoge Klei niet ligt in de bebouwde kom. De Gemeente Wassenaar dient niet de indruk te wekken (bij projectontwikkelaars) dat dit gebied in aanmerking zou kunnen komen voor bebouwing. In het geval van de Hoge Klei moet eerder worden gedacht aan regelingen waarbij die grond wordt bestemd (en kan worden aangekocht) voor natuur-/openheidsdoeleinden, zoals in Wassenaar ook op Lentevreugd, bij de Klip en langs de Jagerslaan is gebeurd. Mogelijk is de combinatie van groen en uitbreiding van de golfbaan Rozenstein een in de visie van Wassenaar een beter passende optie. 2. Ruimtelijk gezien is het nog open deel van de Hoge Klei geen logische bouwplek. Ook in de Provinciale Verordening Ruimte (onder 2.2.1.) wordt op een kaartje dat de Ruimtelijke Kwaliteit aangeeft het open Hoge Kleigebied aangeduid als deel uitmakend van de groene buffer, dus niet bedoeld voor uitbreiding. Het is van belang om dit kaartje/dit provinciale beleid te integreren in de Structuurvisie omdat de groene buffergrens volgens die provinciale verordening strak loopt langs de bouwgrenzen in Wassenaar-noord. Dit houdt in dat daarmee wordt aangegeven dat de gehele noordelijke	Wij waarderen de inbreng van belanghebbende en zullen deze meenemen bij het opstellen van de gebiedsuitwerking Noordrand, waarin op integrale wijze en samen met diverse belanghebbenden onder andere de toekomstmogelijkheden voor de Hoge Klei worden onderzocht. Deze toekomstmogelijkheden moeten de kwaliteiten van het gebied ondersteunen en versterken. In de provinciale Verordening Ruimte wordt een deel van het gebied Hoge Klei aangeduid als Groene Buffer (beschermingscategorie 2). Een transformatie naar woningbouw is binnen deze beschermingscategorie niet toegestaan. Wij achten het op dit moment niet noodzakelijk om een kaartje uit de Verordening Ruimte op te nemen in de structuurvisie. Dit is bij de overige gebiedsuitwerkingen in hoofdstuk 7.4 ook niet gedaan. Het provinciaal beleid zal worden meegenomen bij de gebiedsuitwerking Noordrand.	Nee Nee

randzone groen en onbebouwd dient te blijven, hetgeen extra helderheid schept voor de ontwikkelingsvisie van de Noordrand. 3. Het bouwen van 100-200 woningen zal niet wezenlijk bijdragen aan de door de voorstanders in de Raad voorziene positieverbetering van Wassenaar, sportverenigingen, scholen e.d. Het is dan ook geen valide argument voor opoffering van open ruimte. 4. Wassenaar verliest volledig zijn geloofwaardigheid in Katwijk en bij de provincie in de strijd tegen de woningbouw op Valkenburg, terwijl zij tegelijkertijd een brede open groene buffer bepleit (nadrukkelijk vermeld in de Structuurvisie). Katwijk reageerde al eerder op een inconsistentie in het Wassenaarse streven naar een bredere buffer door te wijzen op de bedrijfsbebouwing langs de Rijkssstraatweg bij Maaldrift als aantasting van de buffer. Woningbouw op de Hoge Klei zal voor Katwijk een aanleiding zijn om helemaal niet meer te bewegen en concessies te doen. Belanghebbende vertrouwt er op dat de tekst van de structuurvisie met inachtneming van het bovenstaande zal worden aangepast.	De positieverbetering of vitaliteit van Wassenaar is van een groot aantal factoren afhankelijk. Een evenwichtige bevolkingsopbouw draagt bij aan de vitaliteit, maar ook het groene karakter van Wassenaar is hiervoor essentieel zoals verwoord in hoofdstuk 7.2 van de structuurvisie. Deze opmerking nemen wij voor kennisgeving aan.	Nee Nee
12. Stichting Horst en Weide		
Belanghebbende constateert een ogenschijnlijke tegenstrijdigheid in de ambities zoals geformuleerd in de ontwerp structuurvisie. Hoe rijmt het initiëren van extensieve recreatie, stad-land verbindingen en verbreding van agrarische activiteiten met de instandhouding van rust, kleinschaligheid en bescherming van natuur- en landschappelijke waarden? Van een visiedocument mag verwacht worden dat het aangeeft waarom er dan meer extensieve recreatie nodig is en hoe deze recreatieve druk niet leidt tot afbraak van de ambitie om een oase van rust te zijn.	Deze zienswijze is vrijwel identiek aan de zienswijze van indiener 6. Korthedshalve wordt voor de beantwoording verwezen naar zienswijze 6.	Ja, zie zienswijze 6

13. Indiener 13		
Belanghebbende vindt de structuurvisie een goed geschreven, helder leesbaar en begrijpelijk stuk. Graag wil belanghebbende op enkele onderdelen pleiten voor een aanscherping van de visie.	Wij zijn content dat belanghebbende de structuurvisie een goed stuk vindt voor burgers, aangezien wij samen met onze inwoners willen werken aan het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van Wassenaar als Landgoed aan zee.	Nee
Belanghebbende constateert dat in de structuurvisie de begrippen 'centrum' en 'historisch centrum' door elkaar worden gebruikt. Daarnaast wordt voorgesteld in de structuurvisie als gewenste ontwikkeling uit te spreken dat: <i>"de bijzondere historische kwaliteiten van het Plein e.o. en de molen de Windlust zo belangrijk worden gevonden dat ze een grotere rol zouden moeten spelen in het versterken van de aantrekkingskracht van het centrum"</i> en dat <i>"u ter uitvoering daarvan de mogelijkheden daartoe wil laten onderzoeken door bij voorkeur een gerenommeerde stedenbouwkundige deskundige."</i> Aanvullend stelt belanghebbende voor om van het Plein een Plein voor de Kunst te maken, op het Plein en in omliggende straten regelmatig een kunstmarkt te organiseren en de bestrating rond het plein aan te passen op de historie, waardoor het historische karakter van ons dorp wordt benadrukt.	Het 'historisch centrum' vormt de kern van het dorp met het Plein, waar eeuwenoude straten samenkomen. Hier concentreert zich de oudste bebouwing van het dorp met de middeleeuwse dorpskerk en het baljuwhuis. Met 'centrum' wordt het grotere gebied rondom de historische kern bedoeld, het functionele winkelgebied inclusief de winkelhaak en aanloopstraten. Belanghebbende brengt interessante ideeën naar voren. De ideeën zijn te gedetailleerd voor de structuurvisie, maar sluiten mogelijk aan bij de Centrumvisie Wassenaar, die samen met ondernemers en pandeigenaren is opgesteld. Ondernemers hebben gezamenlijk besloten om het winkelen in Wassenaar te positioneren met de kernwaarden Persoonlijk, Stijlvol en Authentiek. Activiteiten moeten passen bij deze gekozen kernwaarden.	Nee
Verder pleit belanghebbende er voor dat in de structuurvisie als gewenste ontwikkeling wordt aangegeven dat het historische karakter van in ieder geval alle Langstraatbebouwing (niet alleen de monumenten e.d.) beter wordt beschermd.	Bescherming van het historische karakter is al geregeld in het bestemmingsplan Centrum (waarin onder andere de bouwmogelijkheden en de parcellering zijn geregeld), door de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht (waar de hele Langstraat onder valt) en de specifieke bescherming die geldt voor enkele monumentale panden. Wij gaan er van uit dat dit toereikend is om de relevante historische waarden in het centrum te behouden.	Nee
In de structuurvisie wordt gesproken van de winkelhaak Langstraat-Van Hogendorpstraat-Luifelbaan. Het is niet ondenkbaar dat de Langstraat-oost op den duur zijn van oudsher bestaande hoofdfunctie als centrale Wassenaarse ontmoetingsplek en winkelcentrum zou kunnen gaan verliezen. Pleidooien voor meer compactheid van het winkelcentrum (in de BIZ-stukken) dragen daar aan bij. De gemeente moet er dus alles aan doen om te bereiken dat die winkelcentrumfunctie in Langstraat-oost gehandhaafd blijft.	Om het winkelen in het centrum van Wassenaar toekomstbestendig te maken, wordt de positionering als recreatief winkelgebied ook doorvertaald naar de inrichting van het centrum. Het gemeentelijk beleid is onverminderd gericht op versterking van de gehele winkelhaak, dus met inbegrip van wat hier Langstraat-oost wordt genoemd.	Nee

Belanghebbende wil dat de gemeente het wonen boven winkels stimuleert door bestemmingsplannen aan te passen en ondernemers minder in de weg te liggen.	Bestemmingsplan Centrum is nadrukkelijk gericht op het stimuleren van wonen boven winkels. Daartoe zijn niet-woonfuncties op de verdieping in principe uitgesloten.	Nee
Belanghebbende is het eens met het behouden en kwalitatief versterken van het kleinschalige karakter van het strand. En wil dit versterken door toe te voegen dat op het strand geen permanente bebouwing, geen luxe strandtenten en geen strandhuisjes e.d. worden toegestaan. Wees karig met het toestaan van horeca- en andere bouwsels langs de toegangsweg/afrit naar het strand.	Ook wij hechten veel waarde aan ons kleinschalige familiestrand en zullen alles in het werk stellen om dit karakter te bewaken. Daarom wordt een gebiedsuitwerking opgesteld voor het strand.	Ja, aan actiepunten 20 van het uitvoeringsprogramma wordt de gebiedsuitwerking voor het strand toegevoegd.
Belanghebbende onderschrijft de zienswijze van Stichting Valkenburg Groen.	Deze opmerking nemen wij voor kennisgeving aan en verwijzen naar zienswijze 11.	Nee
14. Agrarische Natuurvereniging Santvoorde		
Belanghebbende is blij dat de gemeente in de structuurvisie het bijzondere groene landschap als belangrijke kwaliteit benoemt. Helaas blijft in de ogen van belanghebbende de rol van de agrariërs in de structuurvisie onderbelicht. Belanghebbende licht de zienswijze op 3 onderdelen toe.	Wij delen de opvatting van belanghebbende over het bijzondere groene landschap als belangrijke kwaliteit van Wassenaar.	Nee
Het eerste onderdeel van de zienswijze vormt de agrarische bedrijvigheid als economische activiteit. De uitspraak dat zowel verbreding als schaalvergroting van agrarische bedrijven mogelijk is passend bij de kwaliteiten van het buitengebied, laat nog veel interpretatie toe bij eventuele toepassing bij bouw/omgevingsaanvragen. Voor een gezonde agrarische sector is het van belang dat alle agrarische bedrijven de mogelijkheid hebben investeringen te doen en richting te geven aan hun bedrijfsvoering.	De gemeente wenst de agrarische sector in Wassenaar te faciliteren en te stimuleren om aldus op duurzame wijze de weidegebieden als 'groene buffer' te behouden. Daarom is in 2008 de 'Agrarische Structuurvisie Veehouderij Wassenaar e.o.' opgesteld. Planologisch zijn de mogelijkheden voor agrarische bedrijven in de vorm van schaalvergroting en -verbreding geregeld in het bestemmingsplan Landelijk Gebied. Mede op basis van veranderende wet- en regelgeving voor de agrarische sector is een actualisatie van de Agrarische Structuurvisie uit 2008 gewenst. Deze actualisatie kan vervolgens worden meegenomen bij het opstellen van een omgevingsvisie. Wij zullen belanghebbende betrekken bij de actualisatie.	Ja, aan het uitvoeringsprogramma wordt de actualisatie van de Agrarische Structuurvisie toegevoegd.
Het belang van agrarisch natuurbeheer is volgens belanghebbende een tweede pijler. Het belang als natuurgebied voor weidevogels wordt in de structuurvisie onderstreept, maar wordt vervolgens niet als leidend genoemd ten aanzien van het behoud	Wij onderkennen dat het weidevogelbestand in toenemende mate onder druk staat en juichen als gemeente agrarisch natuurbeheer toe. De aanwezige cultuur-, natuur- en landschapswaarden zijn planologisch verankerd in het bestemmingsplan Landelijk Gebied. Het realiseren van een ecologische verbinding	Ja, in hoofdstuk 8.3 zal voor de gebiedsgerichte ambities in het buitengebied worden

van de openheid. Voor de toekomst van de weidevogels en voor de toekomst van de agrarische bedrijven is behoud van het open landschap van het grootste belang. Maatregelen op het gebied van waterbeheer zullen mogelijk ondersteunend kunnen zijn voor de weidevogelstand, maar een ecologische verbinding realiseren gericht op juist die dieren, die de weidevogelstand in gevaar brengen, strookt niet met de doelstellingen voor de openheid van het landschap.	moet passen binnen deze waarden en mag niet ten koste gaan van het weidevogelbestand of een belemmering vormen voor de agrarische bedrijfsvoering.	toegevoegd: <i>"Behouden en versterken openheid agrarisch grasland als habitat voor weidevogels."</i>
Ten derde wijst belanghebbende erop, dat zowel uit oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering en welzijn van het vee als vanuit het behoud van de weidevogels het absoluut ongewenst is om nog meer recreatieve verbindingen en/of recreatieve faciliteiten te realiseren in de open polders.	Zie beantwoording zienswijze 6.	Ja, zie zienswijze 6.
15. Wijkgemeenschap Groot Deijlroord		
Belanghebbende ziet dat de toenemende verkeersdruk in Deijlroord onacceptabele vormen aanneemt waarbij de Deijlweg steeds meer vastloopt doordat er geen goede dorpsontsluiting is. Om de ontstane files te vermijden zoekt en vindt het verkeer alternatieve routes door de woonstraten die daar niet voor zijn bestemd. De leefbaarheid en veiligheid staan buitenproportioneel onder druk. In de ontwerp structuurvisie worden deze problemen onderkent, maar wordt geen oplossingsrichting geboden. Belanghebbende verzoekt om in de structuurvisie duidelijk aan te geven in welke richting de oplossing wordt gezien en wat onze beleidsuitgangspunten zijn om de verkeersoverlast in Wassenaar-Noord en specifiek in Deijlroord aan te pakken.	Het Verkeersplan Wassenaar heeft input geleverd voor de structuurvisie. Als uitvoering van het Verkeersplan wordt samen met provincie en Rijkswaterstaat een onderzoek uitgevoerd naar de doorstroming op het kruispunt Rozenweg-Rijksstraatweg. Hierbij wordt ook gekeken naar de Rozenweg zelf en het functioneren van het Rozenplein. Daarnaast zal in 2017 een evaluatie worden uitgevoerd naar de verkeersmaatregelen die getroffen zijn in de omgeving van de Violierenweg. De uitkomsten zullen met u worden gedeeld en besproken. Afhankelijk hiervan wordt bepaald welk vervolg hieraan gegeven wordt.	Nee

Ambtshalve wijzigingen		
Taal-, type- en stijlfouten	In de ontwerp structuurvisie staat nog een aantal taal-, type- en stijlfouten.	Door het hele document worden taal-, type- en stijlfouten gecorrigeerd.

Nationale Groencompetitie Entente Florale	Wassenaar is in september 2016 als gedeeld derde geëindigd bij de Nationale Groencompetitie. In de huidige kadertekst op blz. 53 was de klassering nog niet ingevuld.	De huidige kadertekst wordt vervangen door: <i>"In 2016 is Wassenaar als gedeeld derde geëindigd in de Nationale Groencompetitie Entente Florale."</i>
Nationaal Park Hollandse Duinen	In november is het Nationaal Park Hollandse Duinen uitgeroepen tot Mooiste Natuurgebied van Nederland.	In hoofdstuk 7.3 bij punt 4 wordt een kadertekst toegevoegd over het Nationaal Park Hollandse Duinen.
Van ontwerp naar vaststelling	De tekst in de paragraaf 1.1 en 1.5 is geschreven op basis van het stadium waarin de structuurvisie zich op dat moment bevond, nl. de ontwerpfase. De tekst zal worden geactualiseerd naar de vaststellingsfase.	De tekst in paragraaf 1.1 en 1.5 wordt geactualiseerd.
Zienswijzennota	In de zienswijzennota wordt een aantal toezeggingen gedaan aan belanghebbenden om ze te betrekken bij de uitvoering van een aantal projecten. Deze toezeggingen nemen wij serieus en dat wordt verwoord in hoofdstuk 9.3.	In hoofdstuk 9.3 wordt een alinea gewijd aan de toezeggingen uit de zienswijzennota.
Uitvoeringsprogramma	Als actiepunt 1 in het uitvoeringsprogramma van de ontwerp structuurvisie wordt voor 2017 de uitwerking van de sturingsfilosofie genoemd in het kader van de Omgevingswet. Als kostenindicatie staat vermeld dat € 50.000 incidenteel beschikbaar is gesteld via de Kadernota 2017-2020. Tijdens de Begrotingsraad in november 2016 is besloten dit bedrag anders in te zetten. De uitwerking van de sturingsfilosofie wordt meegenomen in het plan van aanpak voor de Omgevingswet. Eventuele financiële consequenties van het plan van aanpak worden meegenomen in de Kadernota 2018-2021. In fasering zal de uitwerking verschuiven naar 2018.	2017 wordt 2018.